

Sygn. akt I Ns 67/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2014 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Leszek Kawecki

Protokolant: Paulina Krawczuk

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2014 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z wniosku **E. T.**

przy uczestnictwie (...) **Spółki Akcyjnej w K.**

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I/ oddalić wniosek;

II/ nakazać wnioskodawczyni E. T. uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie kwotę **1 883,30 zł** tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

III/ zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kwotę **542,96 zł** tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. T. wniosła o ustanowienie na stanowiącej jej własność nieruchomości położonej w P., obejmującej działki gruntu numer (...)

i(...), dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą numer (...), na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego w postaci linii energetycznej wysokiego napięcia zlokalizowanej na tej nieruchomości, służebności przesyłu polegającej na utrzymywaniu linii energetycznej oraz prawie do jej konserwacji

i napraw, według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd biegłego geodetę, a także o zasądzenie od uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej Oddziału w W. na jej rzecz kwoty 82 488 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie tej służebności.

Na uzasadnienie wniosku wskazała, że jest właścicielem opisanej w żądaniu wniosku nieruchomości, przez teren której przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia należąca do uczestnika postępowania. Podała, że ze względu na koszt oraz brak interesu publicznego

w likwidacji lub przesunięciu tej linii energetycznej, zasadne jest unormowanie stanu prawnego poprzez ustanowienie służebności przesyłu, do czego wzywała uczestnika postępowania. Podniosła także, że uczestnik postępowania nie mógł zasiedzieć tej służebności, albowiem do 1990 r. zasiedzenie służebności mogło nastąpić tylko na rzecz Skarbu Państwa, zaś uczestnik nie udowodnił, iż prawo to zostało na niego przeniesione przez Skarb Państwa.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku

w całości, obciążenie wnioskodawczyni kosztami postępowania i zasądzenie kosztów zastępstwa „procesowego” w kwocie 257 zł. Motywując swoje stanowisko przyznał, że nad przedmiotową nieruchomością przebiega napowietrzna dwutorowa linia energetyczna, której elementem jest słup energetyczny, stanowiąca jego własność. Zarzucił jednak, że co do tych urządzeń nabył przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu. Podał, że przedmiotowa linia została wybudowana w 1961 r., a remontowana

w latach 70., zatem z opisanych urządzeń jego poprzednicy prawni korzystali od co najmniej 50 lat, przy czym działali w dobrej wierze. Następnie wskazał, że powstał jako Spółka

w kwietniu 2004 r., z połączenia spółek prawa handlowego stanowiących własność Skarbu Państwa, a nie państwowych zakładów energetycznych. (...) SA jest natomiast następcą prawnym byłego Zakładu (...) SA, który powstał

z przekształcenia byłego przedsiębiorstwa państwowego. Podkreślił, że bezspornym pozostaje, że do dnia 01 lutego 1989 r., będąc zarządcą mienia państwowego, nie wykonywał żadnych praw dla siebie, tylko na rzecz Skarbu Państwa. Podał, że nie zmienia to jednak faktu, że korzystanie z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej, prowadziło do zasiedzenia tej służebności przez Skarb Państwa. Nadto podniósł, że przejście posiadania nastąpiło w trybie art. 176 § 1 k.c., w konsekwencji zatem może zaliczyć okres samoistnego posiadania Skarbu Państwa przed dniem 01 lutego 1989 r. Zaznaczył również, że nawet zakładając, iż termin zasiedzenia służebności zaczął biec dopiero od dnia 01 lutego 1989 r. oraz mając na uwadze jego dobrą wiarę, zasiedzenie służebności nastąpiło z dniem

01 lutego 2009 r. Poza podniesionym zarzutem zasiedzenia zakwestionował także samo żądanie ustanowienie służebności przesyłu oraz wysokość żądanego wynagrodzenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. T. jest od dnia 23 czerwca 1993 r. właścicielką nieruchomości położonej w P., składającej się z działek gruntu numer (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Dzierżonowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Dowód: odpis zwykły księgi wieczystej numer (...).

Na przedmiotowych działkach gruntu należących do wnioskodawczyni usadowione są następujące urządzenia energetyczne: napowietrzna linia energetyczna wysokiego napięcia 110kV o numerze ruchowym S-217 i S-281 (do czerwca 2001 r. oznaczona numerem S-218), której elementem jest słup energetyczny oznaczony numerem 91.

Jest to linia dwutorowa, jedna relacji Ś.-B., a druga relacji Ś.

-D..

Linia wysokiego napięcia S-217/S-281, przebiegająca przez działki wnioskodawczyni została wybudowana i oddana do eksploatacji w 1961 r., a remontowana w latach 70. Pierwszy obchód awaryjny linii miał miejsce w dniu 03 sierpnia 1965 r.

Przedmiotowa linia ostatnio była remontowana 6 lat temu, kiedy to była wymieniona izolacja, natomiast około 8-10 lat temu była ona malowana. Na takich liniach przeprowadzana jest także wycinka drzew. Natomiast typowy zabieg eksploatacyjny takiej linii energetycznej to przejście całej linii i sprawdzenie jej stanu technicznego oraz ewentualnie kwalifikacja drzew do wycinki. Taki zabieg odbywa się raz do roku, w okresie jesienno-zimowym. Nadto po przeprowadzeniu tych oględzin, jeśli znajdują się usterki, to są one usuwane. Ponadto na bieżąco wykonywane są wszystkie prace awaryjne, z tym że zdarza się to rzadko.

Dowód: wypis z miejscowego planu zagospodarowania terenu z dnia 31 maja 2011 r., wyrys

z mapy ewidencyjnej Starostwa Powiatowego w D. z dnia 26 maja 2011 r., wyciąg z ewidencji środków trwałych, ogólna charakterystyka linii napowietrznej S-217, schemat linii S-217/S-218-S-281, wyciąg z paszportu linii S-217-S-218, wyciąg z zestawienia inwentarzowego linii S-217/S-218; oględziny nieruchomości w dniu 11.09.2013 r., zeznania świadka L. S..

Dla przedmiotowej napowietrznej linii energetycznej szerokość pasa służebności przesyłu wynosi:

- dla obszarów przeznaczonych pod zabudowę – 20,20 m,
- dla obszarów przeznaczonych pod uprawy polowe – 15,40 m.

Tak zaproponowany pas służebności spełnia warunki dojścia oraz dojazdu do napowietrznej linii energetycznej dla potrzeb eksploatacyjnych.

Jednorazowa wartość prawa za ustanowienie służebności przesyłu dla przedmiotowej linii wysokiego napięcia przebiegającej przez działki wnioskodawczyni przedstawia się zaś

następująco:

- wartość służebności wraz ze zmniejszeniem wartości – 16 730 zł,
- wartość zmniejszenia wartości nieruchomości z tytułu ustalenia służebności przesyłu – 10 750 zł,
- wartość służebności przesyłu bez uwzględnienia zmniejszenia wartości nieruchomości – 5 980 zł,
- wartość rynkowa pasa służebności przesyłu – 43 270 zł.

Dowód: opinia pisemna biegłego sądowego J. Ś. z dnia 04 lutego 2014 r., pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego J. Ś. z dnia 21 lipca 2014 r.

Istniejące obecnie przedmiotowe linie energetyczne stanowią kontynuację pierwotnie posadowionych na gruncie linii poniemieckich, przejętych przez Skarb Państwa,

a zarządzanych przez Zjednoczenie (...) do dnia 19 sierpnia 1948 r., kiedy zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu powołano przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zjednoczenie (...) z siedzibą we W.. Następnie, utworzone zarządzeniem Ministra Energetyki z 31 grudnia 1952 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), przejęte zostało przez Zakłady (...) z siedzibą we W., na podstawie zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z 25 listopada 1958 r. W wyniku połączenia Zakładów (...) i Zakładów (...), zarządzeniem Ministra Energetyki z 09 czerwca

1976 r., ostatnio wymienione przedsiębiorstwo przejęło zadania i majątek obu podmiotów. Przekształcone zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z 22 kwietnia 1985 r.

w przedsiębiorstwo państwowe o nazwie Z. (...) z siedzibą

w P., zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 r. podzielone zostało na odrębne przedsiębiorstwa, według istniejących wcześniej w jego ramach zakładów.

W ten sposób przedmiotowa linia przejęta została do eksploatacji przez przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W., powołane zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. Na bazie tego przedsiębiorstwa, aktem przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dnia 20 lipca

1993 r., sporządzonym w oparciu o zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lipca 1993 r., utworzono jednoosobową spółkę Skarbu Państwa o tej samej nazwie, wpisaną do rejestru handlowego postanowieniem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z 01 września 1993 r. Na mocy tego zarządzenia nowopowstała spółka pod firmą Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w W., z wyłączeniem praw i obowiązków przejętych przez (...) Spółka Akcyjna w W.. Zgodnie z treścią zapisów załącznika do tego zarządzenia przedmiotowa linia weszła w skład składników majątkowych przekazywanych do (...) Spółki Akcyjnej.

Po powstaniu na terenie kraju, w wyniku przekształceń przedsiębiorstw państwowych, innych przedsiębiorstw energetycznych, najczęściej w formie spółek prawa handlowego, które następnie na przestrzeni kolejnych lat ulegały przekształceniom w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych (np. poprzez przejęcie, połączenie czy też podzielenie danych spółek), następowało przejmowanie lub też wydzielanie przez poszczególne podmioty majątku nowotworzonych spółek.

W 2004 r. w wyniku połączenia spółek prawa handlowego stanowiących własność Skarbu Państwa, między innymi Zakładu (...) Spółka Akcyjna, powstała (...) Spółka Akcyjna, która następnie podlegała kolejnym przekształceniom. Obecny następcą prawnym (...) Spółki Akcyjnej jest uczestnik postępowania (...) Spółka Akcyjna w K..

Dowód: pismo Zjednoczenia (...), zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 19 sierpnia 1948 r., zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki

z dnia 25 listopada 1958 r., zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 czerwca 1968 r., pismo Zakładów (...), zarządzenie Ministra Energetyki i Energii Atomowej z dnia 09 czerwca 1976 r., zarządzenie Ministra Górnictwa

i Energetyki z dnia 22 kwietnia 1985 r., zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia

30 grudnia 1988 r. z załącznikiem, zarządzenie nr 26/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia

16 stycznia 1989 r., akt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego z dnia 20 lipca

1993 r., odpis zarządzenia nr 197/Org/93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lipca

1993 r. wraz z załącznikiem, odpis pełny z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Wnioskodawczyni postanowiła porozumieć się z uczestnikiem postępowania w celu uregulowania sytuacji prawnej przebiegającej przez jej działki gruntu linii energetycznej.

W tym też celu pismem z dnia 29 sierpnia 2011 r. wezwała uczestnika postępowania do polubownego załatwienia sprawy przez wypłatę na jej rzecz wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z gruntu, podpisanie umowy regulującej korzystanie

z nieruchomości oraz wypłatę odszkodowania z tytułu utraty wartości gruntu, w terminie

7 dni od otrzymania wezwania, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Dowód: wezwanie do polubownego załatwienia sprawy z dnia 29 sierpnia 2011 r.

W odpowiedzi na to wezwanie uczestnik postępowania oświadczył, że na podstawie art. 292 k.c. nabył przez zasiedzenie służebność gruntową, odpowiadającą aktualnie treści służebności przesyłu (art. 305¹ k.c.), dla przedmiotowego obiektu elektroenergetycznego, ponieważ przez dłuższy czas korzysta z trwałych i widocznych urządzeń. Jednocześnie

poinformował wnioskodawczynię, że przez jej nieruchomości przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia, której elementem jest słup nr 91, a której budowa miała miejsce w latach 60. ubiegłego stulecia.

Dowód: pismo uczestnika postępowania do pełnomocnika wnioskodawczyni z dnia

03 października 2011 r.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek nie jest zasadny.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni wystąpiła o ustanowienie opisanej dokładnie w żądaniu wniosku służebności przesyłu, natomiast uczestnik postępowania zarzucił, że

w tym zakresie zasiedziała służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu. Kluczowe więc znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy miało ustalenie, czy podniesiony zarzut zasiedzenia jest zasadny. W takim bowiem przypadku wniosek nie mógłby zostać uwzględniony, gdyż uczestnikowi postępowania przysługuje już służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu.

W orzecznictwie obecnie ugruntowany jest pogląd, że służebność przesyłu bądź też służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu mogą być nabyte przez przedsiębiorcę przesyłowego w drodze zasiedzenia. Zgodnie bowiem z przepisami art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przy czym w takim wypadku stosuje się odpowiednio przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie. Według natomiast przepisu art. 352 § 1 k.c., kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości

w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Warunkiem zasiedzenia tego rodzaju służebności jest więc korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego z trwałego i widocznego urządzenia. Nie trzeba dowodzić, że urządzenia zainstalowane przed przedsiębiorcą przesyłowego na cudzym gruncie spełniają wymagania trwałego i widocznego urządzenia. Nie ma zatem przeszkód do uznania przedsiębiorcy przesyłowego, który korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tych służebności, a nie ma tytułu prawnego do władania przedmiotową nieruchomością, za posiadacza takich służebności. Co istotne, judykatura dopuszczała taką możliwość jeszcze przed nowelizacją Kodeksu cywilnego, dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która z dniem 03 sierpnia 2008 r. wprowadziła do polskiego systemu prawnego służebność przesyłu. Przyjmowano wówczas bowiem możliwość zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 626/12, LEX nr 1341262; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, LEX nr 484715; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 07 października 2008 r., III CZP 89/08, LEX nr 458125; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 08 września 2006 r., II CSK 112/06, LEX nr 193240). W konsekwencji, w odniesieniu do tego rodzaju służebności należy wyraźnie oddzielić dwie konstrukcje: służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu, która mogła zostać nabyta przez zasiedzenie przed dniem 03 sierpnia 2008 r. oraz służebność przesyłu. Oba prawa mają analogiczną treść oraz pełnią takie same funkcje, co jednak nie oznacza, że można je utożsamiać. Odmierna jest bowiem ich podstawa prawna.

W pierwszym przypadku są to przepisy art. 145 k.c. i art. 292 k.c., w drugim zaś – przepisy art. 305¹-305⁴ k.c. (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r., IV CSK 30/13, LEX nr 1389012).

W odniesieniu do konstrukcji służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu należy wskazać, że zgodnie z konstytucyjną zasadą podziału władzy (art. 10 Konstytucji), sądy i trybunały powołane są do stosowania prawa stanowionego przez władzę ustawodawczą, działając na podstawie Konstytucji oraz ustaw (art. 178 ust. 1 Konstytucji).

Wykształcona przez praktykę konstrukcja służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu miała więc ze swej natury charakter interpretacyjny. Jej celem i rezultatem było ustalenie treści norm prawnych wyrażonych w przepisach o służebnościach gruntowych

w odniesieniu do stanów faktycznych związanych z urządzeniami przesyłowymi. Biorąc pod uwagę konstytucyjne kompetencje władzy sądowniczej, opisana praktyka miała charakter rekonstrukcyjny, nie polegała zaś, co nie wymaga szerszego wyjaśnienia, na tworzeniu prawa. Z perspektywy systemu prawa wprowadzenie przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. oznaczało więc przede wszystkim uszczegółowienie obowiązujących unormowań i nie wiązało się

z wprowadzeniem norm prawnych, odbiegających znacznie od norm obowiązujących wcześniej w ramach ogólnej regulacji służebności gruntowych (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 626/12, LEX nr 1341262). Nie ma przy tym mowy, aby przyjęta w tym zakresie interpretacja obowiązujących przed wprowadzeniem instytucji służebności przesyłu przepisów art. 285 k.c. była niewłaściwa i miała charakter rozszerzający. Należy bowiem wskazać, że w pełni odpowiada ona literalnemu brzmieniu przepisu art. 285 § 1 k.c., gdyż służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu mieści się w zakresie uprawnień i obowiązków stron opisanego w tym przepisie stosunku prawnego. Jedyne problemy interpretacyjne dotyczyły tego, że w przypadku opisywanego rodzaju służebności nie była wyraźnie wyodrębniona nieruchomości władnąca. W orzecznictwie i doktrynie słusznie jednak zauważono, że w skład przedsiębiorstwa przesyłowego wchodzi zarówno nieruchomości, jak i sieci oraz inne urządzenia przesyłowe, a sieci przesyłowe stanowią składnik przedsiębiorstwa i stają się elementem połączonego z nim systemu, mają więc funkcjonalny związek z innymi urządzeniami tej samej sieci, posadowionymi na innej nieruchomości, bez względu na jej usadowienie względem nieruchomości obciążonej. W związku z tym przyjęto, że właśnie ten funkcjonalny związek urządzeń przesyłowych z siecią przesyłową, wchodzącą w skład przedsiębiorstwa, a tym samym z nieruchomością wchodzącą również w skład przedsiębiorstwa, pozwala na stosowanie przepisów art. 285 k.c. do ustanowienia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego, bez potrzeby wskazywania i określania nieruchomości władnącej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 321/12, LEX nr 1381040).

Należy jednocześnie podkreślić, że zakres ograniczenia prawa własności na podstawie zarówno służebności przesyłu, jak i służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu jest taki sam. Każda z tych instytucji spełnia przy tym wymagania proporcjonalności wynikające z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Wskazane rozwiązania opierają się bowiem na ograniczeniu zakresu konstytucyjnej ochrony prawa własności (art. 21 ust. 2 i art. 64 Konstytucji) w zakresie koniecznym dla ochrony praw innego podmiotu (przedsiębiorcy przesyłowego). Równocześnie zaś wprowadzenie instytucji służebności przesyłu nie pociąga za sobą naruszenia zaufania do przewidywalności działań ustawodawcy, który jedynie w ten sposób uszczegółowił swoją wcześniejszą regulację wyinterpretowaną z obowiązujących wcześniej przepisów co do służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu

(uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139).

Koncepcja służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu odpowiada także wymaganiom wynikającym z art. 2 Konstytucji. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że nie narusza ona zasady niedziałania prawa wstecz, wyprowadzanej z tego przepisu

w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego oraz wyrażonej w przepisie art. 3 k.c. Należy pamiętać, że celem tej zasady jest ochrona podmiotów prawa przed skutkami nieprzewidywalnych działań ustawodawcy. Równocześnie wskazana zasada powinna być odczytywana zarówno w kontekście treści i celu ocenianego przepisu, jak i szerszego kontekstu norm konstytucyjnych. Innymi słowy, stwierdzenie, że dany przepis ma charakter retroaktywny, zawsze wymaga wzięcia pod uwagę jednostkowych uwarunkowań, jakie wiążą się z nim w systemie prawa. Biorąc pod uwagę, że wejście w życie przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. nie spowodowało istotnych zmian w sferze prawnej właścicieli nieruchomości na których zlokalizowane są urządzenia przesyłowe, sytuacja ta nie mogłaby być porównywana ze skutkami wprowadzenia nowego prawa rzeczowego. Z tej przyczyny traktowanie instytucji służebności przesyłu jako

nowego prawa w rozumieniu zasady niedziałania prawa wstecz, jest za daleko idące, biorąc pod uwagę funkcjonowanie na podstawie poprzedniego stanu prawnego konstrukcji służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139).

Warto też zauważyć, że wykładnia przepisów art. 285 k.c. w przedmiocie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu oraz dopuszczenie możliwości jej zasiedzenia nie powodowały, że ochrona prawa własności była iluzoryczna. Korzystanie bowiem

z urzędnika przesyłowego znajdującego się na cudzej nieruchomości stanowi dla jej właściciela, jak się powszechnie i zgodnie w doktrynie oraz judykaturze twierdzi, wyraźne ostrzeżenie przed działaniem osób, które korzystając z takich urządzeń mogą doprowadzić do uzyskania odpowiednich praw, zwłaszcza służebności gruntowych. Długotrwałe tolerowanie przez właścicieli takich działań usprawiedliwia usankcjonowanie ukształtowanego

i stabilnego stanu faktycznego przez obciążenie nieruchomości służebnością. Skoro bowiem właściciel nieruchomości przez długi okres nie korzysta z odpowiedniej ochrony swojego prawa, to musi się liczyć z możliwością ograniczenia jego uprawnień. Jeżeli więc wcześniej nie dbał o swoje interesy w tym zakresie, to nie może obecnie powoływać się na fakt, że nie może skorzystać z instytucji służebności przesyłu w wyniku zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Swoją bezczynnością sam do tego doprowadził. Przeciętny obywatel zawsze zdaje sobie sprawę z tego, że tolerowanie ingerencji osób trzecich w jego prawo własność, musi w perspektywie czasu rodzić ograniczenia tego prawa

i w związku z tym powinien dbać o zapobieżenie takiej sytuacji.

Oznacza to, że zarówno konstrukcja służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jak i dopuszczalność jej zasiedzenia mają podstawy w ustawie, a przy tym nie zachodzi sprzeczność tej instytucji prawnej z Konstytucją.

Jak wskazano już wyżej, przepis art. 292 k.c. stanowi, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego

i widocznego urzędnika, przy czym w takim wypadku stosuje się odpowiednio przepisy

o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie. Według natomiast przepisów art. 172 k.c. w ich pierwotnym brzmieniu, posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dziesięciu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie), a po upływie lat dwudziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Przepis ten został zmieniony w dniu 01 października 1990 r., na mocy przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321

ze zm.), kiedy to wydłużono termin zasiedzenia w przypadku posiadacza, który uzyskał posiadanie w dobrej wierze, do dwudziestu lat, natomiast w pozostałych wypadkach do trzydziestu lat. Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z przepisem art. 9 ustawy nowelizującej, do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy, a dotyczy to

w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Oznacza to, że do przypadków zasiedzenia, które nastąpiło przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, czyli dniem

01 października 1990 r., mają zastosowanie dziesięcioletnie i dwudziestoletnie okresy posiadania, przewidziane w przepisach art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed tą datą (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 września 1993 r., II CRN 89/93, LEX nr 110583).

W pierwszym rzędzie należało w związku z tym ustalić, czy uczestnik postępowania był posiadaczem służebności w dobrej, czy też w złej wierze. W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy nie sposób przyjąć, że poprzednicy prawni uczestnika pozostawali

w usprawiedliwionym przekonaniu, iż przysługiwało im prawo do użytkowania działek stanowiących obecnie własność wnioskodawczyni w zakresie odpowiadającym służebności. Stąd też uczestnik postępowania, nie dysponując tytułem upoważniającym jego poprzedników prawnych do korzystania w zakresie służebności z nieruchomości wnioskodawczyni, nie może być uznany za pozostającego w dobrej wierze. W tym przypadku poprzednik prawny uczestnika, czyli Skarb Państwa, wszedł w posiadanie tej służebności w złej wierze.

W rozpoznawanej sprawie nie ma natomiast wątpliwości, że linia napowietrzna wysokiego napięcia, znajdująca się na działkach gruntu wnioskodawczyni, była wybudowana w latach sześćdziesiątych poprzedniego stulecia i przekazana do eksploatacji w 1961 r., zaś pierwszy obchód awaryjny tej linii miał miejsce w dniu 03 sierpnia 1965 r. Uznać zatem należało, że wskazana data stanowi najpóźniejszą datę początkową biegu terminu zasiedzenia służebności (najwcześniejsza – rok 1961), albowiem od tego momentu poprzednicy prawni uczestnika postępowania, w tym Skarb Państwa, je eksploatowali i konserwowali, a tym samym posiadali. Doprowadziło to do nabycia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu przez Skarb Państwa w drodze zasiedzenia w dniu 03 sierpnia 1985 r., a więc po upływie 20 lat posiadania tej służebności przez posiadacza w dobrej wierze. Skoro natomiast uczestnik postępowania przejął wskazaną służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, to nie jest możliwe ustanowienie żądanej we wniosku służebności przesyłu.

Z tych względów, na podstawie wskazanych przepisów, należało orzec jak w punkcie I postanowienia.

W niniejszej sprawie Skarb Państwa poniósł tymczasowo część wydatków na wynagrodzenie biegłego sądowego w kwocie 1 893,30 zł. Stosownie zaś do przepisów art. 113 ust. 1 i 2 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wydatkami tymczasowo poniesionymi przez Skarb Państwa sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży strony (uczestników postępowania nieprocesowego), przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu (postępowania), czyli w tym przypadku przepisu art. 520 § 3 k.p.c. Z podanych wyżej względów wskazanymi wydatkami należało obciążyć wnioskodawczynię jako osobę, której wnioski zostały w całości oddalone.

Dlatego też, w oparciu o wskazane przepisy, orzeczono jak w punkcie II postanowienia.

Mając ponadto na uwadze, że interesy uczestników postępowania w niniejszej sprawie były sprzeczne, a wniosek wnioskodawczyni został w całości oddalony, Sąd obciążył ją obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz uczestnika postępowania, stosownie do przepisu powołanego przepisu art. 520 § 3 zdanie pierwsze k.p.c. Według bowiem tego przepisu, jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. W świetle zaś przepisów art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., do kosztów postępowania poniesionych przez uczestnika postępowania i podlegających zwrotowi należało zaliczyć: wynagrodzenie pełnomocnika

w kwocie 240 zł (§ 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września

2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 490), opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz zaliczki na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z oględzin nieruchomości w kwocie 38,20 zł i na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w kwocie 247,76 zł, co daje łącznie kwotę 542,96 zł.

W tych okolicznościach, na podstawie przytoczonych przepisów, orzeczono jak

w punkcie III postanowienia.